Tasfiye Edilecek Eşya Depo ve Satış Reyonu İşlettirilme Hk

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Kararı - 2022/108 Sayılı Karar - Tasfiye Edilecek Halde Olan Eşyaların Depo ve Satış Reyonunun İşlettirilmesi

---

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2021/90

Karar Sayısı: 2022/108

Karar Tarihi: 28/9/2022

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri Engin ALTAY, özgür ÖZEL, Engin ÖZKOÇ ile birlikte 132 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 6/7/2021 tarihli ve (79) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin;

A. 12. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 458/B maddesinin (ğ) bendinde yer alan "...işlettirmek..." ibaresinin,

B. 16. maddesiyle;

1. Ekli (I) Sayılı Liste'de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (I) Sayılı Cetvelin Ticaret Bakanlığı bölümünden çıkarılmasının,

2. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (1) Sayılı Cetvelin Ticaret Bakanlığı bölümüne eklenmesinin,
C. Geçici l. maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarının, **Ç.** Geçici 2. maddesinin, Anayasa'nın "Başlangıç" kısmı ile 2., 6., 7., 8., İL, 104. ve 128. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

1. İPTALİ İSTENEN CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ KURALLARI VE İLGİLİ GÖRÜLEN KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME KURALLARI

A, İptali İstenen Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Kuralları

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin (CBK);

1. 12. maddesiyle (1) numaralı CBK'ya eklenen 458/B maddesinin (1) numaralı fıkrasının iptali talep edilen ibarenin de yer aldığı (ğ) bendi şöyledir.

" *(1) Destek Hizmetleri, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:*

"

ğ) Tasfiyelik eşya için depolar, mağazalar ve satış reyonları açılmasına ve işletilmesine ilişkin ilke ve standartları belirlemek, bu yerleri açmak, işletmek, İşlettirmek ve denetlemek.
" **2.** 16. maddesi şöyledir:

"***MADDE 16- Ekil (t) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (I) sayılı Cetvelin Ticaret Bakanlığı bölümünden çıkarılmış, ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar İhdas edilerek 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamenin eki (I) sayılı Cetvelin Ticaret Bakanlığı bölümüne eklenmiştir.***"

3. İptali talep edilen kuralların da yer aldığı geçici 1. maddesi şöyledir

"GEÇİCİ MADDE 1- ***Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Ticaret Bakanlığında kaldırılan Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürü ve Ticaret Araştırmaları Genel Müdürü ile Risk Yönetimi, Tasfiye ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü ve Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğünde Genel Müdür Yardımcısı kadrolarında bulunanların görevleri başkaca bir işleme gerek kalmaksızın***

sona erer.

Mevzuatta bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi de kaldırılan birimlere ve bunların yöneticilerine yapılan atıflar, kaldırdım birimlerin görevlerini devralan birim ve yöneticilere yapılmış sayılır.

Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi He İptal edilen kadro unvanları hariç olmak üzere, Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kaldırılan birimlere tahsisli kadroların mevcudu olarak Ticaret Bakanlığı merkez teşkilatındaki diğer birimlere dağıtılmasında Ticaret Bakanı yetkilidir.

Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeni kurulan birimlerin teşkilatlanması tamamlanıncaya kadar, bu birimlere ait görev ve yetkiler, bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce görevli ve yetkili olan birimler tarafından yerine getirilir

4. Geçici 2. maddesi şöyledir

“GEÇİCİ MADDE 2~ Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Ticaret Bakanlığında Avrupa Birliği Uzmanı, Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı He İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarında bulunanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren I ay içinde talep etmeleri halinde durumlarına uygun Ticaret Uzmanı ve Ticaret Uzman Yardımcısı kadrolarına atanırlar. Atama için uygun boş kadro bulunmaması halinde söz konusu kadrolar başkaca bir işleme gerek kalmaksızın ihdas edilmiş ve 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (D saydı Cetvelin Ticaret Bakanlığı bölümüne eklenmiş sayılır. Ticaret Bakanlığında; bu maddeye göre yapılan atamalar sonucunda boşalan ve bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla boş olan Avrupa Birliği Uzmanı, Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı ile İhracatı Geliştirme Uzmanı kadroları başkaca bir işleme gerek kalmaksızın İptal edilmiş ve 2 saydı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (!) sayılı Cetvelin Ticaret Bakanlığı bölümünden çıkarılmış sayılır, Bu şekilde kadro unvanları değişenlerin önceki kadro unvanlarına İlişkin olarak mevzuatta yapılmış olan atıflar yeni kadro unvanlarına yapılmış sayılır."

B. İlgili Görülen Kanan Hükmünde Kararname Kuralları

703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin (KHK) geçici 1. maddesinin (5) ve (6) numaralı bentleri şöyledir:

"*(5) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümlerine göre yeniden yapılandırma sonucunda kapanan*

veya bünyesinde bulunduğu bakanlık veya diğer kamu kamu ve kuruluşu değişen birimlerde veya bu birimlere ilişkin servislerde, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) fıkrasının (II) numaralı bendinde belirtilen unvanlı kadrolar ile mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri ve yeterlilikleri aynı veya benzer nitelik arz eden kadro veya pozisyonlarda görev yapanlardan (aylıksız izinde bulunanlar dahil); bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla görev yapmakla oldukları birimlerin ve/veya bu birimlere verilmiş olan görevlerin ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümlerine göre bünyesinde düzenlendiği bakanlık veya diğer kamu kurum veya kuruluşunun değişen veya kapanan birimlerinin merkez teşkilatı kadro ve pozisyonlarında bulunanlar, söz konuşu birimin bünyesine dahil olduğu veya bünyesinde düzenlendiği bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşunun merkez teşkilatı için ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde öngörülen kadro veya pozisyon unvanına, değişen veya kapanan birimlerin taşra teşkilatı kadro ve pozisyonlarında bulunanlar ise söz konusu birimin bünyesine dahil olduğu veya bünyesinde düzenlendiği bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşunun taşra teşkilatı için ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde öngörülen kadro veya pozisyon unvanına, ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla başka bir işleme gerek kalmaksızın halen bulundukları kadro dereceleriyle atanmış sayılır. Bunlardan birimleri ve/veya bu birimlere verilmiş olan görevleri, ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümlerine göre birden fazla bakanlığın veya kamu kurum ve kuruluşunun uhdesine geçen bakanlıkların veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında görev yapanların atanacağı veya görev yapmaya devam edeceği birim, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde belirlenir. Bunların mevcut kadrolarında geçirdikleri süreler, atandıkları yeni kadrolarında geçirilmiş sayılır. Bunlardan Defterdarlık Uzmanı ve Defterdarlık Uzman Yardımcısı unvanlı kadrolarda bulunup defterdarlık milli emlak birimleri İle mal müdürlüklerinin milli emlak servislerinde görev yapanlar ile defterdar emrinde denetim ve inceleme yapmak üzere görevlendirilmiş olup 659 saydı Kanun Hükmünde Kararname ile daha önce Milli Emlak Denetmeni ve Millî Emlak Denetmen Yardımcısı iken Defterdarlık Uzmanı ve Defterdarlık Uzman Yardımcısı kadrosuna alanmış sayılanlar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının taşra teşkilatında Milli Emlak Uzmanı ve Milli Emlak Uzman Yardımcısı unvanlı kadrolara atanmış sayılır.

(6) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümlerine göre yeniden yapılandırma sonucunda kapanan veya bünyesinde bulunduğu bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşu değişen birimlerde görev yapan memurlardan (mülki idare amirliği hizmetleri sınıfına ait kadrolarda bulunanlar hariç) yukarıdaki fıkralarda belirtilenlerin dışında kalanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla görev yapmakla oldukları birimlerin ve/veya bu birimlere verilmiş olan görevlerin ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümlerine göre bünyesinde düzenlendiği bakanlık veya diğer kamu kanan ve kuruluşunda bulunan aynı unvanlı kadrolara, görev yapmakta oldukları kadrolarının merkez, taşra veya yurtdışı teşkilatında bulunması hususu esas alınmak sureliyle halen bulundukları kadro dereceleriyle başka bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır. Bunlardan birimleri ve/veya bu birimlere verilmiş olan görevleri, ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümlerine göre birden fazla bakanlığın veya kamu kurum ve kuruluşunun uhdesine geçen bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarının kadrolarında bulunanların, atanacağı veya görev yapmaya devam edeceği birim, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten İtibaren üç ay içinde Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde belirlenir. Bunların mevcut kurumlarında geçirdikleri süreler, yeni atandıkları bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşları kadrolarında geçirilmiş sayılır,

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi içtüzüğü hükümleri uyarınca .....ın katılımlarıyla 22/9/2021 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör ..... tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu CBK kuralları ve ilgili görülen KHK kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri okunup İncelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Anayasal Çerçevesi ve Yargısal Denetimi

3. 21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Anayasa'nın bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Yapılan değişikliklerle yeni bir

hükümet sistemine geçilmiş ve buna bağlı olarak Cumhurbaşkanı'nın görev ve yetkileri yeniden düzenlenmiştir. Anayasa'nın 8. maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kuruluna ait olduğu ifade edilmekte iken maddede yapılan değişiklikle Bakanlar Kurulu kaldırılarak yürütme yetkisi ve görevi tek başına Cumhurbaşkanı'na verilmiştir. Anayasa'da Bakanlar Kuruluna verilen görev ve yetkilere ilişkin maddelerde de aynı doğrultuda değişiklik yapılarak daha önce Bakanlar Kuruluna ait olan görev ve yetkilerin Cumhurbaşkanı tarafından yerine getirilmesi öngörülmüştür.

4. Yeni hükümet sisteminin en önemli özelliklerinden biri Cumhurbaşkanı'na "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" adı altında düzenleme yapma yetkisinin tanınmasıdır, CBK'ların en belirgin özelliği ise Cumhurbaşkanı'na belirli konularda ilk elden düzenleme yapma yetkisinin verilmiş olmasıdır. Yürütmenin diğer düzenleyici işlemlerinden farklı olarak Cumhurbaşkanı, Anayasa'da belirlenen yetki çerçevesinde herhangi bir kanuna dayanmadan ya da yasama organının onayı olmadan CBK'lar yoluyla düzenleme yapabilecektir.

5. Anayasa'nın 104, maddesinin on yedinci fıkrasının birinci cümlesinde Cumhurbaşkanı'nın yürütme yetkisine ilişkin konulanda CBK çıkarabileceği hüküm altına alınmıştır. Düzenlemeyle yürütme yetkisine ilişkin olmak kaydıyla CBK çıkarma konusunda Cumhurbaşkanı'na genel bir yetki verilmiştir. Maddenin gerekçesinde, yeni hükümet sistemi gözetilerek Cumhurbaşkanı'nın genel siyasetin yürütülmesinde yürütme yetkisi ile ilgili olarak ihtiyaç duyduğu konularda CBK çıkarabilmesine imkân tanımak amacıyla ilk elden düzenleme yapma yetkisinin tanındığı İfade edilmiştir,

6. Cumhurbaşkanı'na yürütme yetkisine ilişkin konularda CBK çıkarma yetkisinin genel olarak verilmesinin yanı sıra Anayasa'nın diğer bazı maddelerinde belirtilen kimi konuların da CBK ile düzenleneceği ayrıca ifade edilmiştir. Bu kapsamda Anayasa'nın 104. maddesinin dokuzuncu fıkrasında üst kademe kamu yöneticilerinin atanmalarına İlişkin usul ve esasların; 106. maddesinin on birinci fıkrasında bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasının; 108. maddesinin dördüncü fıkrasında Devlet Denetleme Kurulunun işleyişi, üyelerinin görev süresi ve diğer özlük işlerinin; 118. maddesinin altıncı fıkrasında Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilatı ve görevlerinin CBK'larla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasında ise kamu tüzel kişiliğinin kanunla veya CBK ile kurulacağı belirtilmiştir.

7. Anayasa’nın 148. maddesinde CBK’ların şekil ve esas bakımdan Anayasa’ya uygunluğunun denetlenmesi öngörülmüş, yargısal denetim görev ve yetkisi de Anayasa Mahkemesine verilmiştir.

8. Anayasa’da Cumhurbaşkanı’na CBK çıkarma yetkisi verilmekle birlikte bu yetki sınırsız değildir. Kanunlardan farklı olarak Anayasa’da CBK’yla düzenlenecek konular sınırlandırılmıştır. Konu bakımından yetki yönünden getirilen bu sınırlamalar, Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ilk dört cümlesinde düzenlenmiştir.

9. Anılan fıkranın birinci cümlesinde Cumhurbaşkanı’nın yürütme yetkisine ilişkin konularda CBK çıkarabileceği ifade edilmiştir. Buna göre yürütme yetkisine ilişkin konular dışında CBK ile düzenleme yapılması mümkün değildir.

10. Fıkranın ikinci cümlesinde “Anayasa’nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevlerin” CBK’yla düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Bu hüküm uyarınca belirtilen alanlarda CBK ile düzenleme yapılamaz.

11. Fıkranın üçüncü cümlesinde de Anayasa’da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda CBK çıkarılamayacağı hüküm altına alınmıştır. Ancak Anayasa’da hangi konuların münhasıran kanunla düzenleneceğine ilişkin Özel bir hüküm bulunmamaktadır. Bununla birlikle Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadında anayasa koyucunun kanımla düzenlenmesini öngördüğü konuların bu kapsamda görülmesi gerektiği kabul edilmektedir (AYM, E.2016/150, £2017/179, 28/12/2017, § 57; E2016/180, £2018/4, 18/1/2018, § 17; E.2017/51, £2017/163, 29/11/2017, § 13; EJ2016/I39, £2016/188, 14/12/2016, § 9; E,2013/47, £2013/72, 6/6/2013), Buna göre Anayasa’da kanunla düzenleneceği belirtilen alanlarda Cumhurbaşkanı’nın CBK çıkarma yetkisi bulunmamaktadır.

12. Fıkranın dördüncü cümlesinde ise kanunda açıkça düzenlenen konularda CBK çıkarılamayacağı ifade edilmiştir. Andan hükme göre Cumhurbaşkanının yürütme yetkisine ilişkin konularda CBK çıkarabilmesi için CBK’yla düzenlenecek konunun kanunlarda açıkça düzenlenmemiş olması gerekir.

13. CBK’Iarın yukarıda belirtilen konu bakımından yetki kurallarına uygun olarak çıkarılması gerekmektedir. Aksi takdirde İçeriği Anayasa’ya aykırılık oluşturmuşa bile bu düzenlemelerin

Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez. Dolayısıyla CBK'ların yargısal denetiminde öncelikle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında belirtilen konu bakımından yetki kurallarına uygunluğunun ele alınması gerekir. Anılan fıkra yönünden herhangi bir aykırılık tespit edilmemesi durumunda İse bu defa CBK'ların içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi yapılmalıdır.

B. CBK'nın 12. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'ya Eklenen 458/B Maddesinin (ğ) Bendinde Yer Alan "...işlettirmek..." İbaresinin İncelenmesi

1. Genel Açıklama

14. Gümrük İşlemleri açısından tasfiyesi gereken eşyaya ilişkin hususlar 27/1071999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 177. ila 180. maddelerinde düzenlenmiştir.

15. Kanun'un 177. maddesinde tasfiyesi gereken eşya gösterilmiştir. Andan madde hükmüne göre genel itibarıyla; süresinde gümrük işlemleri tamamlanamamış, sahiplerince teslim alınmamış, depolarda fazla çıkan, çabuk bozulma veya telef olma tehlikesine maruz bulunan veya saklanması masraflı ve külfetli veya tehlikeli olan, çürüme, bozulma gibi sebeplerle ekonomik değerini tamamen yitiren ya da sağlığa zararlı hâle gelen veya kaçakçılıkla mücadele kapsamında el konulduktan soma mahkemesince sahibine iadesine karar verildiği hâlde süresinde teslim alınmayan eşya tasfiyesi gereken eşyadır. Keza 4458 sayılıı Kanun'un 177. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 'nun 16. maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre, 5607 sayılı Kanun'da tanımlanan suçların konusunu oluşturması nedeniyle müsadere yaptırımı uygulanabilecek eşya, kovuşturma veya soruşturma makamlarınca tasfiyeye karar verilmesi veya bu Kanun'un 16. maddesinin (1) numaralı fıkrasında öngörülen sürelerin dolması üzerine tasfiye edilir.

16. 4458 sayılı Kanun'un 178. maddesinde, söz konusu eşyanın ihale yoluyla satış, yeniden ihraç amaçlı satış, perakende satış, kamu kuruluşlun ile özel kanunla kurulmuş vakıf ve derneklere tahsis edilmek ya da imha suretiyle veya özel yolla tasfiyeye tabi tutulacağı; tasfiyeye ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

17. Kanun'un 180. maddesine göre, süresinde gümrük işlemlerinin tamamlanmaması, eşyanın çabuk bozulma ve telef olma tehlikesine maruz bulunması veya saklanmasının masraflı ve külfetli olması, kaçakçılıkla mücadele mevzuatına göre yakalanan ancak iadesi gereken eşyanın süresinde teslim alınmaması nedenleriyle eşyanın satılması durumunda; hizmet karşılığı

alacaklar ve yapılmış masraflar, gümrük vergileri, satış için yapılmış masraflar ile para cezalan ayrılmakta ve artan para olursa eşya sahipleri adına emanet hesabına alınmaktadır. Emanete alındığı tarihten itibaren bir yıl içinde talepte bulunulması hâlinde emanete alınan para eşya sahiplerine iade olunmakta, bu süre içerisinde alınmayan para ise döner sermaye işletmesine irat kaydedilmektedir.

18. Kaçakçılıkla mücadele kapsamında tasfiyeye tabi tutulması gereken eşyanın satışı hâlinde de satış bedeli emanet hesabına alınmakta, eşya ile ilgili dava sonucunda iade karan verilmesi hâlinde emanet hesabındaki tutar sahibine ödenmektedir. Bu durumda tasfiye edilesi eşyanın gümrük vergileri İade edilmemekte, müsadere karan verilmesi hâlinde ise satış bedeli Ticaret Bakanlığı (Bakanlık) döner sermaye işletmesine irat kaydedilmektedir.

19. (1) numaralı CBK'nın Bakanlık Destek Hizmetleri, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğünün görev ve yetkilerim düzenleyen 458/B maddesinin (1) numaralı fıkrasında, 4458 sayılı Kanun'a göre tasfiye edilecek hâle gelen eşyanın tasfiyesini yapmak, tasfiyelik eşyanın satışa sunulmasından önce özelliklerine göre bakımı, tamiri ve ambalajlamasını yapmak veya yaptırmak, tasfiyelik eşya için depolar, mağazalar ve satış reyonları açılmasına ve İşletilmesine ilişkin ilke ve standartları belirlemek, bu yerleri açmak, işletmek, işlettirmek ve denetlemek adı geçen Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

20. Ayrıca anılan CBK'nın 467. maddesi ile, aynı CBK'nın "Onaltıncı Bölümü'nde sayılan görevlerini yerine getirme, dış ticaret denetimleri kapsamında alınan ve firmalarca belli süreler dâhilinde geri alınmayan numunelerin satışını yapma, gümrük denetimleri kapsamında alınan ve firmalarca belli süreler dâhilinde geri alınmayan numunelerin satışım yapma gibi faaliyetleri gerçekleştirmek üzere gerekli olan yerlerde ve sayıda döner sermaye işletmesi kurabilme konusunda Bakanlığa yetki tanınmıştır.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

21. Dava dilekçesinde özetle; tasfiyelik eşya için açılan depo, mağaza ve satış reyonunun işletilmesi işinin Bakanlığın genel idare esaslarına göre yürütmesi gereken asli ve sürekli görevlerden olduğu, belirtilen hizmetlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülmesi gerekirken kuralla bu yerlerin üçüncü kişiler tarafından da işletilebilmesine imkân tarandığı, gümrüklerdeki eşyanın tasfiyesine ilişkin hususların 4458 sayılı Kanun'un 177. ve devam eden

maddelerinde düzenlendiği, dolayısıyla kanunda açıkça düzenlenen konuda CBK ile düzenleme yapılmasına imkân bulunmadığı, depo, mağaza ve satış reyonlarının üçüncü kişiler tarafından işletilmesine yönelik olarak herhangi bir çerçeve çizilmediği, bu konuda idareye geniş bir takdir yetkisi tarandığı, idarenin keyfî uygulamalarına sebep olacak şekilde geniş takdir yetkisi içeren ve kamu hizmetinin özel hukuk kişilerince yerine getirilmesini düzenleyen kuralın hukuki belirlilik, öngörülebilirlik ve hukukun üstünlüğü ilkeleriyle bağdaşmadığı belirtilerek Anayasanın 2., 6., 8., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

22. Dava dilekçesinde konu hakurandan yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 6. ve 8. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu hususstaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

23. Bakanlığın kuruluşu, teşkilat ve görevlerine İlişkin hususlar (I) numaralı CBK'nın 441. ila 473. maddelerinde düzenlenmiştir.

24. Anılan CBK'nın 458ZB maddesinde, Bakanlığın ana hizmet birimlerinden olan Destek Hizmetleri, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Maddenin dava konusu kuralın da yer aldığı (ğ) bendinde; "Tasfiyelik eşya için depolar, mağazalar ve satış reyonları açılmasına ve işletilmesine ilişkin ilke ve standartları belirlemek, bu yerleri açmak, işletmek, işlettirmek ve denetlemek" Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. Dava konusu kural bentte yer alan *. ..işlettirmek..." ibaresidir.

25. Tasfiyelik eşya için açılan depo, mağaza ve satış reyonlarının işlettirilmesi hususunda anılan Genel Müdürlüğe yetki veren kuralın yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu anlaşılmaktadır.

26. Kural, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan **İkinci Kısım Birinci ve ikinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi haklan ve ödevleriyle "Dördüncü Bölümlünde yer alan siyasi haklar ve ödevler ile ilgili herhangi bir düzenleme de içermemektedir.

27. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesi uyarınca CBK'lar bakımından aranan bir diğer husus, CBK kuralının Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi

gereken konulara ilişkin olmaması gereğidir. Anayasa koyucunun bir konunun kanunla düzenlenmesini özel olarak öngörmesi bu alanın münhasıran kanunla düzenlenmesini istediği anlamına gelir. Bu kapsamda Anayasa, bir konunun kanunla düzenleneceğini Öngörmüşse bu konuda CBK çıkarılamaz. Bununla birlikte Anayasa'da CBK'larla düzenleneceği özel olarak belirtilen konularda CBK'larla düzenleme yapılması mümkündür.

28. Anayasanın 123. maddesinin birinci fıkrasına göre "İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir Ancak Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında "Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir denildiğinden bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca CBK ile düzenlenebileceği özel olarak belirtilen konular kapsamındadır.

29. Bu bağlamda Anayasa'nın CBK tarafından düzenleneceğini özel olarak öngördüğü yukarıda belirtilen bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması ile düzenlenmesi kapsamında, bu konularla sınırlı olmak üzere Anayasa'nın 106. maddesinin anılan hükmünde belirtilen hususlarda CBK ile düzenleme yapılabilir.

30. Kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında CBK İle düzenlenmesi öngörülen bakanlıkların görev ve yetkilerine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasıyla bağlantılı olarak 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü de bulunmamaktadır.

31. Anayasanın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesinde "Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz''1' denilmiştir. Buna göre CBK'ların anılan Anayasa hükmü yönünden yapılacak denetiminde öncelikle karşılaştırmaya esas olabilecek daha önce kabul edilmiş bir kanun hükmünün bulunup bulunmadığının tespit edilmesi gerekir. Sonrasında ise -böyle bir kanun hükmü varsa- incelenen CBK kuralının kanunun açıkça düzenlediği konuya İlişkin olup olmadığı belirlenmelidir. Bu değerlendirme yapılırken önce ilgili kanunun CBK ile düzenlenen alanda hüküm ifade edip etmediğinin belirlenmesi, ardından da kanundaki düzenlemenin açık olup olmadığının tespit edilmesi gerekir.

32. Tasfiyelik eşyaya ilişkin olarak 4458 sayılı Kanun'un 177. maddesinde hangi eşyanın tasfiye edileceği sayılmış, 178. maddenin birinci fıkrasında da tasfiye usulleri belirlenmiştir. Dava konusu kuralda ise tasfiyelik eşya için açılacak depo, mağaza ve satış reyonlarının işlettirilmesine imkân tanınmaktadır. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

33. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir, İptal talebinin reddi gerekir.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

34. Kuralla Bakanlık Destek Hizmetleri, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğünün 4458 sayılı Kanun gereğince tasfiyesi gereken eşya için açılacak depo, mağaza ve satış reyonlarım işlettirmesi mümkün kılınmaktadır.

35. Anayasa'nın 128, maddesinde "Devletin, kamu İktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür" denilmektedir. Bu hüküm uyarınca genel idare esaslarına göre yürütülen kamu hizmetlerinin gerektirdiği görevlerden asli ve sürekli nitelik taşıyanların memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesi zorunludur.

36. Kamu hizmeti, geniş tanımıyla, devlet ya da diğer kamu tüzel kişileri tarafından veya bunların denetimi ve gözetimleri altında, ortak gereksinimleri karşılamak ve kamu yararım sağlamak için topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinliklerdir (AYM, E.2020/10, K.2020/67,12/11/2020, § 23; E.2017/21, K2020/77,24/12/2020, § 216).

37. Kamu hizmetlerinin bir kısmının genel idare esaslarına göre yürütülmesi zorunlu iken bu zorunluluğu taşımayan kamu hizmetleri devletin gözetimi ve denetimi altında, belirli yasal usullerle özel kişilere yaptırılabilir (AYM, E2013/50, K.2015/38, 1/4/2015; E.2020/10, K2020/67,12/11/2020, § 24).

38. Gümrük hizmetleri, bir taraftan ekonomik açıdan dış ticaretin düzenli, sürekli ve Ülke menfaatlerini koruyacak bir şekilde yürütülmesini, diğer taraftan kaçakçılığın Önlenmesini sağlamaktadır. Bu hizmetler kamu düzenini, ekonomik istikran ve mülkiyet hakkını İlgilendiren,

toplumun tümü Özerinde etkili, yürütülmesinde kamu yaran bulunan hizmetlerdir,

39. Gümrük işlemleri tamamlanamamış, sahiplerince teslim alınmamış veya kaçakçılıkla mücadele mevzuatı gereğince yakalanan eşyanın tasfiyesine ilişkin işlemler de gümrük hizmetlerinin bir parçasıdır. Ancak bu eşyanın muhafazası ve satışı için açılacak depo, mağaza ve satış reyonlarına ilişkin tüm İşlerin gümrük idaresi tarafından genel İdari esaslara göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli görevlerden olduğu söylenemez.

40. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve İşlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuki güvenliği sağlayan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

41. Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri belirliliktir. Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfî uygulamalarına imkân tanımaması gerekir. Belirlilik ilkesi; hukuksal güvenlikle bağlantılı olup bireyin, kanundan, belirli bir kesinlik İçinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini verdiğini bilmesini zorunlu kılmaktadır.

42. Bu yönden tasfiye edilecek eşyaya ilişkin olarak genel idari esaslara göre yürütülmesi gereken kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler dışındaki görevlerin yerine getirilmesi amacıyla söz konusu yerlerin işlettirilebilmesi için buna ilişkin usul ve esasların kanunda belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca bu düzenlemelerde işletmecinin yetki ve sorumluluklarının da belirlenmesi gerekir.

43. Bu kapsamda kuralda tasfiyelik eşya için açılacak depo, mağaza ve satış reyonlarının hangi usullerle işletileceğine, işletmecinin yetki ve sorumluluklarına ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmediğinden söz konusu yerleri ""işlettirmek" hususunda yürütmeye yetki veren kural, Anayasanın 2. maddesi kapsamında belirlilik İlkesine aykırıdır ve bu durum Anayasa'nın 128. maddesi yönünden yapılacak denetime de engel teşkil etmektedir.

44. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2. maddesine aykırıdır, iptali gerekir. ..... bu görüşe katılmamışlardır.

Kural, Anayasanın 2. maddesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasanın 128. maddesi yönünden incelenmemiştir.

C. CBK'nın 16. maddesiyle, Ekli (1) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadroların İptal Edilerek (2) Numaralı CBK'nm Eki (I) Sayılı Cetvelin Ticaret Bakanlığı Bölümünden Çıkarılması ile Ekli (2) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadroların İhdas Edilerek (2) numaralı CBK'nın Eki (I) Sayılı Cetvel'in Ticaret Bakanlığı Bölümüne Eklenmesinin ve CBK'nın Geçici 1. Maddesinin Birinci ve Üçüncü Fıkralarının İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

45. Dava dilekçesinde özetle; kuralların Bakanlıkta genel idare esaslarına göre yürütülmekte olan kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden yöneticiler ve personele ilişkin olduğu, bunların kadrolarının ihdas ve iptali ile atanmalarına ilişkin hükümlerin münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiği, Bakanlıkta genel müdür ve genel müdür yardımcısı olarak görev yapan bir kısmı personelin görevden alınmasının anılan personelin özlük haklarını da doğrudan etkilediği, münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda CBK çıkarıldığı, bu suretle CBK çıkarma yetkisinin anayasal çerçeve dışında kullanıldığı, yürütme organına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisinin tanındığı, bu durumun yasama yetkisinin devredilemezliği, Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ile kuvvetler ayrılığı ilkeleriyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralların Anayasanın "Başlangıç" kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralların Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

46. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralların Anayasanın "Başlangıç" kısmı ile 6., 7., 8., 11. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasanın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu hususta ki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

47. Kurallar Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatına ilişkin olarak bir kısım kadroların ihdas edilerek (2) numaralı CBK'nın eki (I) sayılı Cetvel'in Ticaret Bakanlığı bölümüne eklenmesini, bir kısım kadroların da iptal edilerek andan CBK'nın belirtilen bölümünden çıkarılmasını, Bakanlıkta genel müdür ve genel müdür yardımcısı olarak görev yapan bir kısım personelin bu görevlerinin sona ermesini, kaldırılan birimlere tahsisli kadroların mevcutlu olarak Ticaret Bakanı (Bakan) tarafından Bakanlık merkez teşkilatındaki diğer birimlere dağıtılmasını öngörmektedir.

48. Teşkilat yapısındaki değişiklikler neticesinde kamu kurum ve kuruluşlarının kadrolarının ihdası veya iptali, başka bir deyişle kadro usulüne ilişkin düzenlemeler idarenin teşkilat yapısı ile ilgili olup idarenin kuruluş ve görevlerinin belirlenmesinin bir parçasını oluşturmaktadır (AYM, E.1965/32, K.1966/3,4/2/1966; E. 2018/119, K. 2020/25, 11/6/2020, § 18; E-2020/8,1C2021/25,31/3/2021, §17).

49. Bu itibarla kadro ihdas ve iptalinin kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat yapısına ilişkin olduğu ve kurallarla Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatına ilişkin kadroların iptalinin ve ihdasının hükme bağlandığı gözetildiğinde kuralların yürütme yetkisine ilişkin konulardan, olduğu anlaşılmaktadır. 50. Kurallar, Anayasanın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan "ikinci Kısım Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi haklan ve Ödevleriyle "Dördüncü Bölümünde yer alan siyesi haklar ve Ödevler ile ilgili herhangi bir düzenleme de içermemektedir.

51. Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Anayasanın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca CBK ile düzenlenebileceği özel olarak belirtilen konular kapsamında kalmaktadır (bkz. §§ 26,27).

52. Bu çerçevede, kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında CBK ile düzenlenmesi öngörülen Bakanlığın teşkilat yapısına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Zira yukarıda da belirtildiği Üzere kadro ile teşkilat arasında yakın bir ilişki olup kadro belirlenmeden bir kurum ve kuruluşun teşkilatlanmasından söz edilmesi zordur. Bu itibarla kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasıyla bağlantılı olarak 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü de bulunmamaktadır (AYM, E2018/119, K.2020/25,11/6/2020, § 28; E.2020/8, K.2021/25,31/3/2021, § 23).

53. Kuralların kapsamına giren konuda kanunla yapılan herhangi bîr düzenlemeye rastlanmamıştır. Bu itibarla kuralların kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı

sonucuna ulaşılmıştır.

54. Açıklanan nedenlerle kurallar Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

..... bu görüşe katılmamışlardır.

b. Kuralların İçerik Yönünden İncelenmesi

55. Hukuk devletinin temel unsurlarından biri olan belirlilik ilkesinin yürütmenin asli düzenleyici işlemi niteliğinde olan CBK'lar bakımından da geçerli olduğunda şüphe bulunmamaktadır, Kurallarla Bakanlık merkez ve taşra teşkilatında yer alan bazı kadrolar iptal ve ihdas edilmiş, Bakanlıkta genel müdür ve genel müdür yardımcısı kademesinde görev yapan bir kısım personelin bu görevleri sona erdirilmiş, bir kısım personelin başka bir kadroya atanması hususunda Bakana yetki verilmiştir. İptal ve ihdas edilen kadro ve sayılan, görevi sona eren personelin kadroları ile kaldırılan birimlere tahsisli kadroların diğer birimlere dağıttım usulü açık, net ve anlaşılır bir şekilde düzenlendiğinden kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık bulunmamaktadır.

56. Açıklanan nedenlerle kurallar Anayasanın 2, maddesine aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

Ç. CBK'nın Geçici 2. Maddesinin Birinci Cümlesinin İncelenmesi

1. Genel Açıklama

57. 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin (KHK) 29. maddesi ile 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname; 30. maddesi ile de 3/6/2011 tarihli ve 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmış» bu suretle kapatılan Ekonomi Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı bünyesindeki bazı birimlerin birleştirilmesiyle (1) numaralı CBK ile Ticaret Bakanlığı adı altında yeni bir bakanlık kurulmuş» bu kapsamda Ekonomi Bakanlığı bünyesindeki İhracat Genel Müdürlüğü ile Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı bünyesindeki Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü hizmet birimleri Ticaret Bakanlığı bünyesine alınarak bu birimlerce yürütülen faaliyetlerin Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü ile Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genci Müdürlüğü hizmet

birimleri tarafından yürütülmesi öngörülmüştür.

58. 703 sayılı KHK'nım geçici 1, maddesinin (5) numaralı fıkrasında bir kısım kariyer meslek mensubu personelin ilgili CBK'larda öngörülen uzman ve uzman yardımcısı kadrolarına atanmaları öngörülmüş, anılan maddenin (6) numaralı fıkrasında ise bunun dışında kalan personelin söz konusu maddenin yürürlük tarihi İtibariyle görev yaptıkları birimlerin veya bu birimlere verilmiş olan görevlerin ilgili CBK ile düzenlendiği bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarına aynı unvanlı kadrolara atanmış sayılacağı düzenlemesine yer verilmiştir.

59. Bu kapsamda, (kapatılan) Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile (kapatılan) Ekonomi Bakanlığında İhracatı Geliştirme Uzmanı ile Avrupa Birliği Uzmanı ve Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı olarak görev yapan personel, Ticaret Bakanlığına ilgisine göre İhracat Genel Müdürlüğü ile Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünde görev yapmak üzere aynı unvanlarla atanmıştır.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

60. Dava dilekçesinde özetle; kuralın kamu hizmetine girme hakkı ve memurların atanmasıyla ilgili olduğundan CBK ile bir düzenlenemeyeceği, uzman kadrosunda görev yapan bir kısım memurun mesleklerinin değiştirilmesine ve atanmalarına ilişkin düzenlemelerin kanunla yapılması gerektiği, aksi durumun yasama yetkisinin devredilemezliği, kuvvetler ayrılığı ve yürütme yetkisinin Anayasaca ve kanunlara uygun kullanılması gerektiğine ilişkin Anayasal ilkelerle bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 6., 7., 8., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

61. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 6., 7., 8. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasanın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu hususstaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacakta.

62. (79) numaralı CBK'nın geçici 2. maddesinin birinci cümlesinde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Bakanlıkta Avrupa Birliği Uzmanı, Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı ile İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarında bulunanların, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 ay içinde talep etmeleri hâlinde durumlarına uygun Ticaret Uzmanı ve Ticaret Uzman Yardımcısı

kadrolarına atanması hüküm altına alınmış olup anılan cümle dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

63. Anayasa'nın 128. maddesinde devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği ifade edilmiş; memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, haklan ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

64. Kamu hizmeti niteliği taşıyan görevlerin yerine getirilebilmesi bağlamında Bakanlıkta Ticaret Uzmanı ve Ticaret Uzman Yardımcısı kadrosunda istihdam edilen personelin genel idari esaslara göre yürütülen asli ve sürekli görevleri yerine getirdikleri, dolayısıyla Anayasa'nın 128. maddesi anlamında memur veya diğer kamu görevlisi sıfatına sahip bulundukları hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

65. Anayasanın 128. maddesine göre memurlar ve diğer kamu görevlilerinin atanmalarının, kanunla düzenlenmesi gerekmekte olup kuralla Ticaret Uzmanı ve Ticaret Uzman Yardımcısı kadrolarına atanabilmeye ilişkin koşullara yönelik bir düzenleme öngörülmektedir.

66. Bu itibarla Anayasa'nın 128. maddesi uyarınca münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda düzenleme yapan kuralın Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı olduğu anlaşılmaktadır.

67. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir. Kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmemiştir. Kural konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

D. CBK'nın Geçici 2, Maddesinin Kalan Kısmının İncelenmesi

68. CBK'nın geçici 2. maddesinin birinci cümlesinin iptali nedeniyle maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü cümlelerinin uygulanma imkânı kalmamıştır. Bu nedenle söz konusu cümleler

30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası kapsamında değerlendirilmiş ve bu kurallar yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılmasına gerek görülmemiştir.

IV. İPTALİN DİĞER KURALLARA ETKİSİ

69. 6216 saydı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrasında kanunun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün belirli kurallarının iptali, diğer kurallarının veya tümünün uygulanmaması sonucunu doğuruyorsa bunların da Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilebileceği öngörülmektedir.

70. (79) numaralı CBK'nın geçici 2, maddesinin birinci cümlesinin iptali nedeniyle uygulanma imkânı kalmayan aynı maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü cümlelerinin 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince iptali gerekir.

V. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

71. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında "Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden haşlayarak bir yılı geçemez,'1 denilmekte, 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmak suretiyle Anayasa Mahkemesinin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazetemde yayımlandığı günden başlayarak İptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmektedir. 72. (79) numaralı CBK'nın 12. maddesiyle (!) numaralı CBK'ya eklenen 458/B maddesinin (ğ) bendinde yer alan "...işlettirmek..." ibaresi ile geçici 2. maddesinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararım ihlal edecek nitelikte görüldüğünden Anayasanın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu madde ve ibareye ilişkin iptal hükümlerinin kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VI. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

73. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralların uygulanması hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararın doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

6/7/2021 tarihli ve (79) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararmamesinin;

A. 1.12. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Karamamesi'ne eklenen 458/B maddesinin (ğ) bendinde yer alan "...işlettirmek... " ibaresine,

2. Geçici 2. maddesine,

yönelik iptal hükümlerinin yürürlüğe girmelerinin ertelenmeleri nedeniyle bu madde ve ibareye ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

B. 1. 16. maddesiyle;

a. Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in Ticaret Bakanlığı bölümünden çıkarılmasına,

b. Ekli (2) Sayılı Listemde yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Saydı Cetvel'in Ticaret Bakanlığı bölümüne eklenmesine,

2. Geçici 1, maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarına,

yönelik iptal talepleri 28/9/2022 tarihli ve EJ2O21/9O, K.2022/108 Sayılı kararla reddedildiğinden bu fıkralara, bölümden çıkarmaya ve bölüme eklemeye ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

28/9/2022 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VII. HÜKÜM

6/7/2021 tarihli ve (79) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin

A. 12. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 458/B maddesinin (ğ) bendinde yer alan "...inlettirmek.. " ibaresinin;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, ... ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 65. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün, Anayasanın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

B. 16. maddesiyle;

1. Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in Ticaret Bakanlığı bölümünden çıkarılmasının;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, ...'in karşıoylan ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in Ticaret Bakanlığı bölümüne eklenmesinin,

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasaca aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, ...'in karşı oyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

C. Geçici 1. maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarının;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE, ...'in karşı oyları ve OYÇOKLUÖUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

Ç. Geçici 2. maddesinin;

1. Birinci cümlesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. İkinci, üçüncü ve dördüncü cümlelerinin 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALİNE OYBİRLİĞİYLE,

iptal hükümlerinin, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

28/9/2022 tarihinde karar verildi.

Resmi Gazetenin Orjinal Nüshası İçin Tıklayınız. **Mevzuatlara Dönmek İçin Tıklayınız.** **Anayasa Mahkemesi İçin Link'e Tıklayınız.**